5. Mezikrajské srovnání

Krajské uspořádání v současné podobě bylo ustanoveno v roce 2000. V průběhu let doznalo jen mírných územních změn. Na začátku roku 2005 přešlo 25 obcí z Kraje Vysočina do Jihomoravského kraje a 3 obce z Moravskoslezského kraje do Olomouckého. A počátkem roku 2016 se mírně změnilo území několika krajů v souvislosti s úpravou území vojenských újezdů.

Demografický, sociální i ekonomický vývoj v tomto období do značné míry kopíroval republikové trendy, ale mezi kraji docházelo k rozdílům. Ve většině krajů došlo k výrazným demografickým změnám, prodloužila se naděje dožití a pokračovalo stárnutí populace. Růst populace se nicméně týkal především Středočeského kraje, hl. m. Prahy a Jihomoravského kraje. V posledních letech lze napříč kraji pozorovat také nárůst počtu osob v předčasném starobním důchodu. Z pohledu struktury hrubé přidané hodnoty dochází dlouhodobě ve všech regionech k vzestupu služeb zejména na úkor průmyslu. Z pohledu životního prostředí lze konstatovat, že kvalita ovzduší se za posledních 25 let všeobecně zlepšila.

Demografický vývoj

Počet obyvatel nejvýrazněji vzrostl ve Středočeském kraji a v Praze

Populační růst zaznamenalo v letech 2001 až 2025 deset ze čtrnácti krajů. Nejvyšší přírůstky zaznamenaly kraj Středočeský (o 381,0 tis. osob) a hl. m. Praha (o 335,4 tis.), jejichž společný podíl na populaci Česka vzrostl z 22,4 % na 26,4 %. S výrazným odstupem následoval kraj Jihomoravský (o 100,6 tis.). Naopak největší úbytek postihl kraj Moravskoslezský (o 71,2 tis.). Méně obyvatel než v roce 2001 měly na konci sledovaného období také kraje Zlínský, Olomoucký a Karlovarský.

Rozdíly mezi kraji určovalo především stěhování

Přirozená měna měla v celém čtvrtstoletí kladnou bilanci pouze v hl. m. Praze a kraji Středočeském. V souhrnu za Česko zemřelo o 157,0 tis. lidí více, než se narodilo. Naproti tomu migrace zvýšila počet obyvatel země o 1,09 mil. osob a kladné migrační saldo vykázaly všechny kraje s výjimkou Moravskoslezského. Nejvyšší přírůstky stěhováním náležely kraji Středočeskému (374,7 tis. osob) a hl. m. Praze (316,6 tis. osob). Demografický vývoj v závěru sledovaného období výrazně ovlivnily epidemie koronaviru a válka na Ukrajině. První z nich se projevila zejména ve statistice zemřelých, kdy v roce 2021 zemřelo nejvíce obyvatel od konce 2. světové války, druhá především mimořádným růstem imigrace, kdy vlivem přílivu uprchlíků z Ukrajiny vzrostl počet obyvatel ve všech krajích.

V roce 2025 přirozeně ubylo obyvatel ve všech 14 krajích

V závěru sledovaného období se záporný přirozený přírůstek stal společným rysem všech regionů. Výrazně se na něm podílel pokles porodnosti, který v roce 2025 vyústil v historicky nejnižší počet 77,6 tis. živě narozených dětí. V témže roce zemřelo v Česku o 35,7 tis. osob více, než se narodilo. Celkový počet obyvatel přesto vzrostl o 6,3 tis., protože kladné saldo stěhování dosáhlo 42,0 tis. osob. Populační růst tak byl stále více závislý na migraci; bez ní by počet obyvatel klesal ve všech krajích.

Nejvyšší naději dožití mají muži i ženy v Praze

Prodlužování života je jeden z nejvýraznějších pozitivních trendů posledního čtvrtstoletí. Naděje dožití při narození se zvýšila ve všech krajích u mužů i žen, přičemž rychleji rostla u mužů a rozdíl mezi pohlavími se mírně zmenšil. V letech 2024 až 2025 byla nejvyšší v hl. m. Praze: 79,2 let u mužů a 84,6 let u žen. Nejnižší hodnoty vykázal kraj Ústecký (75,4 let u mužů a 81,0 let u žen). Nízké hodnoty charakterizují dlouhodobě také kraje Moravskoslezský a Karlovarský.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví v krajích v letech 2024−2025

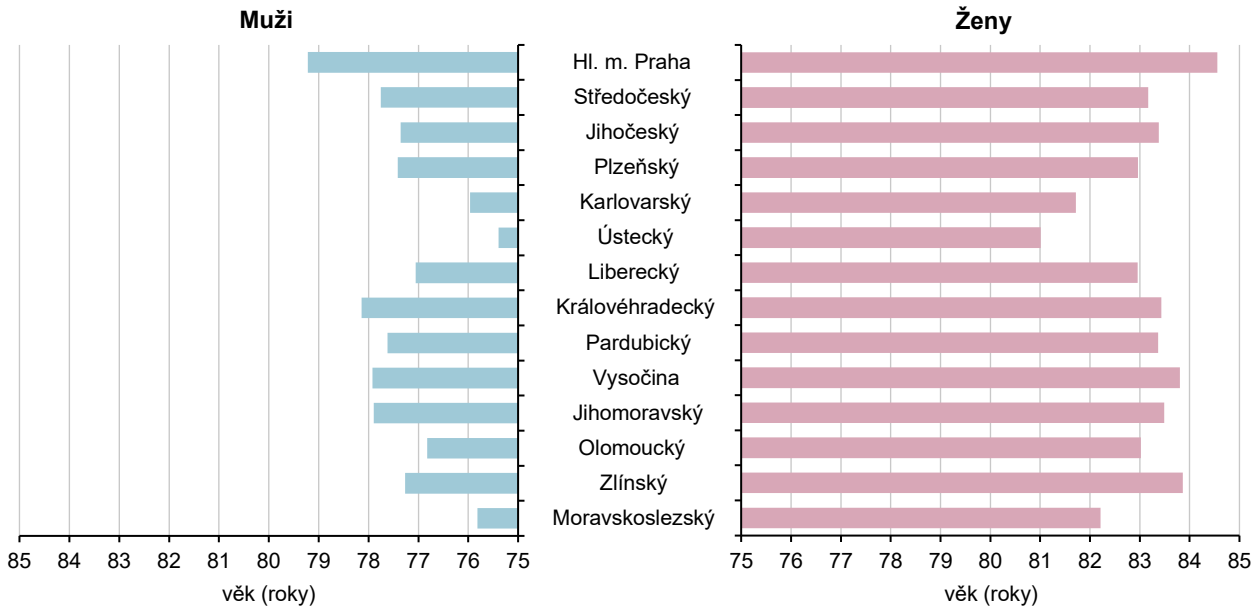

Nejrychleji stárla populace kraje Karlovarského a Moravskoslezského

Stárnutí obyvatelstva zůstalo trvale působícím trendem napříč celým obdobím. Průměrný věk se mezi roky 2001 a 2025 zvýšil ve všech krajích, a to o 0,7 až 6,3 roku. Nejrychleji rostl v Karlovarském a Moravskoslezském kraji, tedy v regionech s dlouhodobě nepříznivou migrační bilancí. Nejpomaleji stárly populace v hl. m. Praze a kraji Středočeském.

V roce 2025 byla nejstarší populace ve Zlínském kraji, nejmladší ve Středočeském kraji a Praze

V roce 2025 dosáhl průměrný věk obyvatel Česka 43,3 roku. Nejvyšší byl v kraji Zlínském (44,4 roku), následovaly kraje Karlovarský, Královéhradecký a Moravskoslezský. Na opačném pólu se nacházely se shodnou hodnotou 42,0 roku kraj Středočeský a hl. m. Praha. Ještě na začátku období přitom hlavní město patřilo k nejstarším regionům; to změnila zejména dlouhodobě intenzivní migrace mladších věkových skupin.

Index stáří vzrostl téměř ve všech krajích; nejvyšší je v kraji Karlovarském

Proměnu věkové struktury dobře vystihuje index stáří, tedy počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0 až 14 let. V roce 2025 dosáhl nejvyšší hodnoty v kraji Karlovarském (159,7), zatímco nejnižší zůstal v kraji Středočeském (113,0). Právě zde senioři početně převýšili děti až v roce 2015 jako v posledním kraji republiky. Výjimečný vývoj zaznamenala Praha, kde se index stáří za celé čtvrtstoletí zvýšil jen nepatrně ze 122,3 na 123,1.

Populační růst se stále více koncentruje do zázemí velkých center

Dlouhodobé změny zvýraznily rozdíly mezi jednotlivými částmi republiky. Největší populační zisky se soustředily do Prahy, jejího středočeského zázemí a do Jihomoravského kraje, zatímco zejména východní regiony čelily úbytku obyvatel a rychlejšímu stárnutí. Kraje s kladnou bilancí jsou ale v růstu populace závislé na kladném migračním saldu, které kompenzuje stále méně příznivý vývoj přirozené měny obyvatelstva.

Všechny kraje spojuje prodlužování lidského života

Přes rozdílné populační trendy mají kraje jeden společný pozitivní rys: lidé se dožívají vyššího věku než na začátku tohoto století. Pro další demografický vývoj však bude zásadní, zda se podaří zmírnit dlouhodobý pokles porodnosti a jak se budou vyvíjet migrační proudy. Právě jejich kombinace bude rozhodovat o budoucím počtu obyvatel i tempu stárnutí jednotlivých regionů.

Sociální vývoj

Oživení trhu práce a růst míry zaměstnanosti pokračuje, v čele je opět hl. město Praha a Středočeský kraj

Mezi ekonomickým, demografickým vývojem a trhem práce existuje velmi úzká souvislost a jakákoliv změna v jedné z těchto oblastí ovlivní po určité době oblasti ostatní. Růst zaměstnanosti v letech 2014–2019 přerušila v roce 2020 rozsáhlá protiepidemická opatření. Celková míra zaměstnanosti tehdy meziročně klesla o 0,9 p. b., na propadu se podílely výrazněji ženy (pokles o 1,1 p. b.) než muži (pokles o 0,8 p. b.).

Postupné uvolňování restrikcí v roce 2021 přineslo oživení, které se však projevilo v jednotlivých regionech různě. Zatímco v osmi krajích zaměstnanost stále klesala (nejvíce v Karlovarském o 1,7 p. b.), Jihočeský kraj zaznamenal nárůst o 0,8 p. b. Růstový trend pokračoval i v dalších letech.

Data z roku 2025 pozitivní vývoj potvrzují, míra zaměstnanosti vzrostla o 0,3 p. b. na 59,3 %. Za tímto výsledkem stály především ženy s průměrným meziročním nárůstem o 1,5 p. b., zatímco zaměstnanost mužů klesla o 1,0 p. b. Z regionů vykázalo nejvyšší míru zaměstnanosti tradičně hl. město Praha (65,2 %) a Středočeský kraj (61,0 %), naopak nejnižší hodnoty zaznamenal kraj Ústecký (56,2 %) a Liberecký (56,4 %).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání v krajích v roce 2025

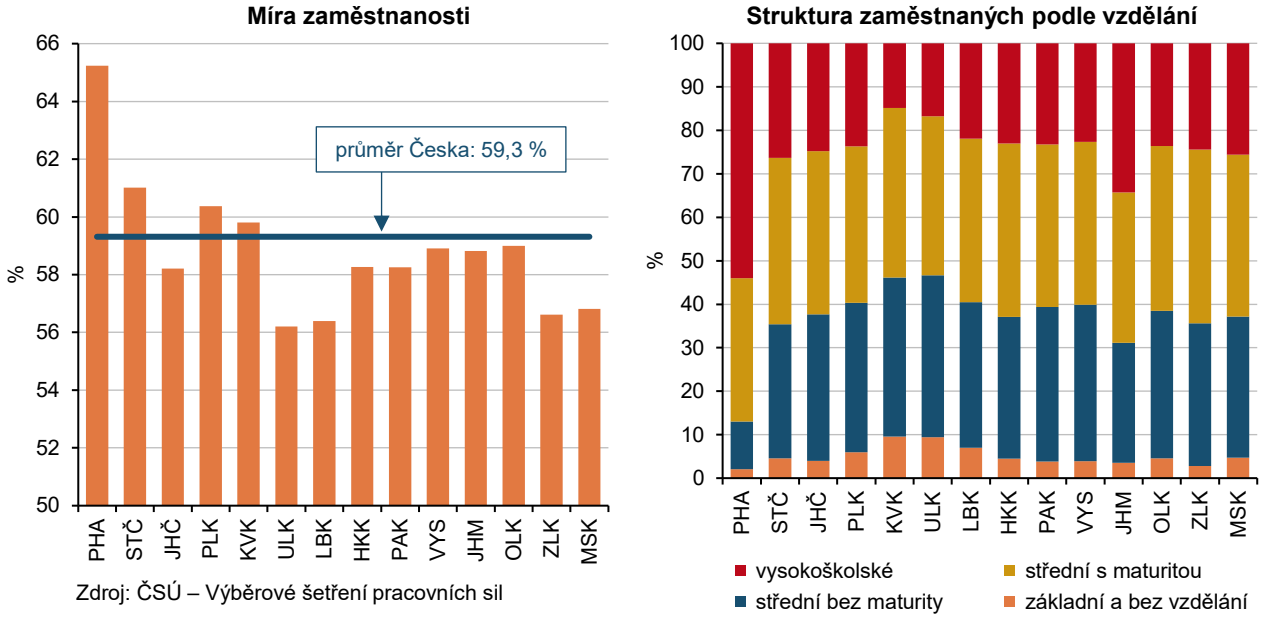

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření pracovních sil

Podíl zaměstnaných se středoškolským vzděláním s maturitou roste, podíl zaměstnaných bez maturitní zkoušky má klesající tendenci

Úroveň dosaženého vzdělání přímo určuje míru ekonomického zapojení obyvatel, což významně ovlivňuje celkovou zaměstnanost. Za uplynulou dekádu prošla vzdělanostní struktura zaměstnaných ve všech krajích výraznou proměnou. Podíl pracovníků se základním vzděláním a středním vzděláním bez maturity dlouhodobě klesá ve prospěch maturitních a vysokoškolských oborů. Nejnovější data z roku 2025 potvrzují pokračující úbytek zaměstnaných osob se středním vzděláním bez maturity. Ten se nejvýrazněji projevil v Libereckém kraji (o 4,0 p. b.), který zároveň zaznamenal největší nárůst zaměstnaných s maturitou (o 2,3 p. b.). Naopak podíl vysokoškoláků na trhu práce v Česku mírně vzrostl, a to nejvíce ve Středočeském kraji (o 2,9 p. b.). Zcela opačný trend vykázal v roce 2025 Karlovarský kraj, kde podíl zaměstnaných osob s vysokoškolským diplomem poklesl oproti roku 2024 o téměř 4 procentní body.

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje

Vývoj celkové zaměstnanosti v Česku byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Klíčovým sektorem z hlediska zaměstnanosti zůstávají služby (terciér), jejichž podíl na celkovém počtu pracujících dlouhodobě roste, regionální rozdíly jsou však výrazné. Významný vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v Česku má zejména hl. město Praha, kde dlouhodobě pracuje ve službách více než 80 % zaměstnaných osob (85,1 % v roce 2025). V ostatních krajích působila ve službách více než polovina zaměstnaných. V primárním sektoru, zaměřeném na zemědělství, lesnictví a rybářství zaznamenal nejvyšší podíl zaměstnaných Kraj Vysočina (7,3 %). Nejvyšší podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru, tj. v průmyslu a stavebnictví, evidoval Zlínský a Pardubický kraj (43,1 %; resp. 42,5 %).

Nezaměstnanost v krajích v roce 2025 rostla

Z dlouhodobého hlediska podíl nezaměstnaných osob v Česku rostl od roku 2007 a maxima dosáhl v roce 2013. Následně se ve všech krajích snižoval a ve většině z nich dosáhl minimálních hodnot v letech 2018 a 2019. Od roku 2022 lze opět sledovat postupný růst nezaměstnanosti. Ke konci roku 2025 činil podíl nezaměstnaných osob v Česku 4,78 %. V mezikrajském srovnání se pohyboval od 3,58 % v hl. m. Praze po 7,11 % v Ústeckém kraji. Nadprůměrný podíl nezaměstnaných osob vykázaly rovněž Moravskoslezský či Karlovarský kraj. Pod celorepublikovým průměrem se pohybovalo celkem 8 krajů, například Plzeňský, Pardubický nebo Středočeský kraj.

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2025

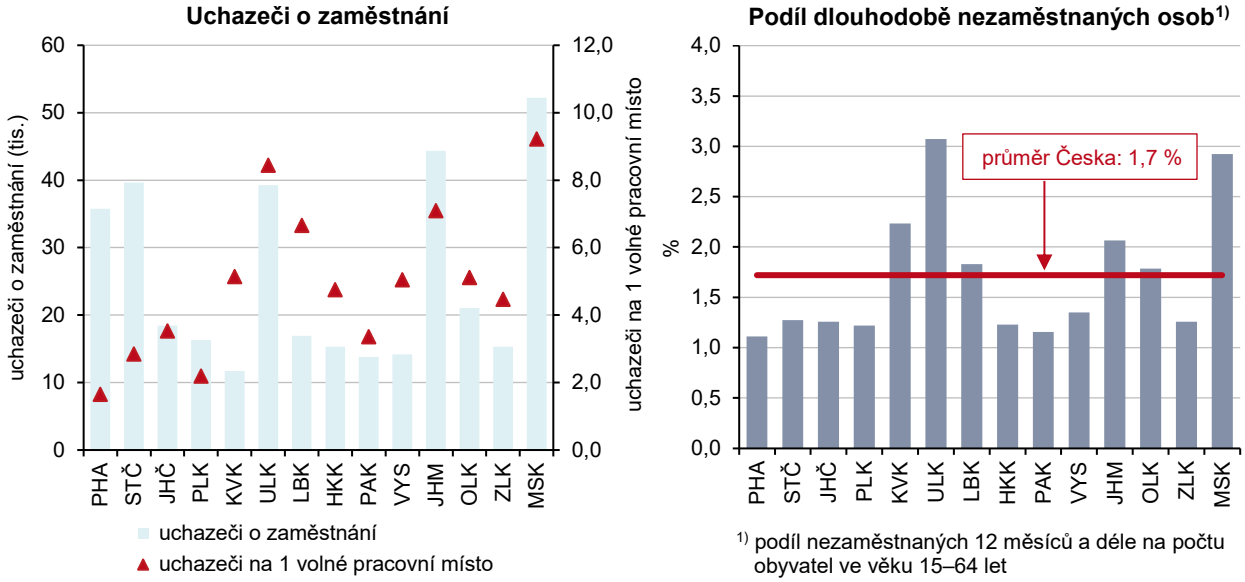

1) podíl nezaměstnaných 12 měsíců a déle na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Dlouhodobě nezaměstnaní tvořili 1,7 % obyvatel v produktivním věku

Dlouhodobě nezaměstnaní, tedy osoby s délkou evidence na úřadu práce delší než 12 měsíců, tvořili v roce 2025 v Česku 1,7 % obyvatel ve věku 15–64 let. Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných evidovaly kraje Ústecký (3,1 %) a Moravskoslezský (2,9 %). Naopak nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob vykázalo hl. m. Praha (1,1 %) a pouze o desetinu procentního bodu vyšší hodnoty zaznamenaly kraje Pardubický, Plzeňský a Královéhradecký.

Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 4,1 uchazeče o zaměstnání

Ke konci roku 2025 bylo v Česku evidováno 87 422 volných pracovních míst. Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 4,1 uchazeče o zaměstnání. Nejpříznivější situace byla v hl. m. Praze, kde na jedno volné pracovní místo

připadalo 1,6 uchazeče, zatímco v Moravskoslezském kraji 9,2 uchazeče. Vysoký počet uchazečů na jedno volné pracovní místo vykazovaly také Ústecký a Jihomoravský kraj.

Čistý disponibilní důchod domácností v roce 2024 rostl

Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele dosáhl podle posledních dostupných údajů v roce 2024 v Česku 399,7 tis. Kč a ve všech krajích meziročně vzrostl. Nejvyšší hodnoty dlouhodobě vykazovalo hl. m. Praha, kde dosáhl 528,3 tis. Kč na obyvatele a převyšoval republikový průměr o 32,2 %. Nadprůměrnou hodnotu vykázal kromě Prahy pouze Středočeský kraj (431,3 tis. Kč na obyvatele). Naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v Ústeckém (348,6 tis. Kč) a Karlovarském kraji (352,7 tis. Kč). Rozdíl mezi krajem s nejvyšší a nejnižší hodnotou činil téměř 180 tis. Kč na obyvatele.

Vývoj mezd odráží změny v národním hospodářství

Mzdový vývoj v letech 2000–2025 ovlivnila období konjunktury i hospodářské recese. Krize na globálních finančních trzích, která se následně přelila i do celého hospodářství, se v Česku naplno projevila až v roce 2009, její sekundární dozvuky byly ovšem patrné ještě v roce 2013. Druhá hlubší recese na samém počátku současné dekády souvisela s hospodářskými restrikcemi zavedenými v souvislosti s šířením viru covid-19. Navázalo na ni prudké zvýšení cen a zbrzdění růstu ekonomiky v důsledku války na Ukrajině.

Graf 5.4 Mzdová úroveň krajů oproti průměru Česka

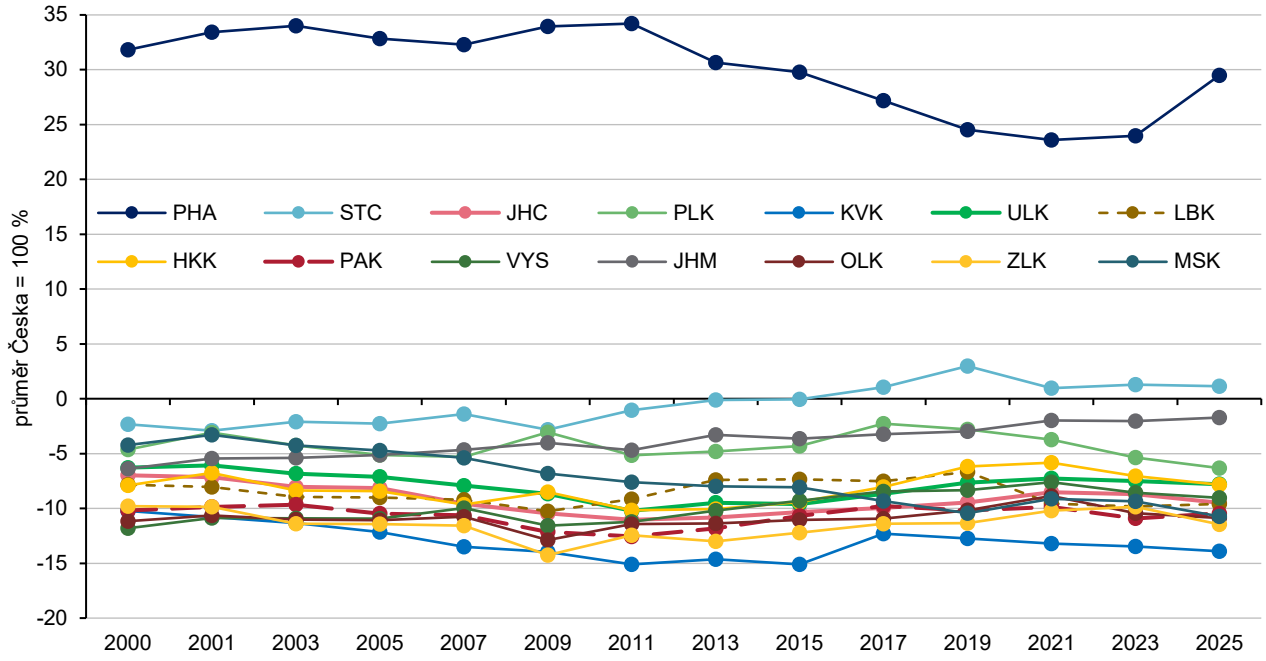

V roce 2000 činila průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v Česku nominálně 13 219 Kč, až do roku 2008 rostla meziročním tempem od 5,0 % (2005) až do 8,8 % (2001). V následujících letech se tempo růstu snižovalo až do roku 2013, kdy došlo dokonce k nepatrnému meziročnímu poklesu výše mezd. V následujícím období se výdělky opět postupně zvyšovaly a jejich růstové tempo vystoupalo až k 8 % (2018 až 2019). Také v dalších letech docházelo k růstu mezd i přes restrikce spojené s pandemií covidu-19 (v některých profesích důležitých pro chod státu se mzdy zvyšovaly výrazněji).

Nejvyšší průměrné mzdy dostávají zaměstnaní v Praze, nejnižší mzdy jsou vypláceny v Karlovarském kraji

V roce 2025 byla průměrná mzda v Česku na úrovni 48 670 Kč. Nejvyšších mezd dosáhly hlavní město Praha (63 022 Kč), sousední Středočeský kraj (49 220 Kč) a kraj Jihomoravský (47 831 Kč). Nejmenší úrovně mezd zaznamenaly Karlovarský (41 903 Kč), Zlínský (43 091 Kč) a Olomoucký kraj (43 381 Kč).

Regionem s nejvyšší průměrnou mzdou zůstala po celé hodnocené období Praha, s odstupem následovaná Středočeským krajem. Třetí nejvyšší mzdu měl na začátku tisíciletí Moravskoslezský kraj. Ten se ale postupně svou úrovní výdělků propadal níže a v roce 2025 tak disponoval pouze čtvrtou nejnižší průměrnou mzdou ze všech regionů Česka. Na jeho místě se postupně střídaly kraj Plzeňský a Jihomoravský. Nejnižší průměrnou mzdu měl v letech 2000 až 2002 kraj Vysočina, jehož pozice se posléze začala zlepšovat. Poté zaujímal poslední příčku zpravidla pouze Karlovarský kraj. Na předposledních pozicích se v průběhu let střídal Olomoucký, Zlínský a Pardubický kraj.

Mzdové rozdíly mezi kraji se nepatrně snižují

V celém období 2002 až 2015 byl rozdíl mezi krajem s nejvyšší a nejnižší mzdou na úrovni 50 až 58 %, v období 2016 až 2024 byl menší než poloviční (42 až 49 %). V roce 2025 měl kraj s nejvyšší mzdou (Praha) o 50 % vyšší mzdu než kraj, kde jsou zaměstnanci odměňováni nejhůře (Karlovarský). V roce 2025 si oproti roku 2000 nejvíce polepšili zaměstnanci v Jihomoravském a Středočeském kraji a dále také na Vysočině, když jejich mzda překročila republikový průměr nebo se k němu významně přiblížila. Naopak relativně nejvíce si pohoršili zaměstnanci ve strukturálně postižených regionech (Moravskoslezském a Karlovarském kraji) a dále též v Jihočeském kraji.

Nejvíce důchodců žije ve Středočeském kraji, nejméně v Karlovarském kraji

Obecně lze říct, že v delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárustu počtu důchodců také ovlivňovalo postupné zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Nejvyšší absolutní počty důchodců bez ohledu na druh důchodu dlouhodobě vykazují Středočeský kraj, Moravskoslezský kraj, Jihomoravský kraj a hl. město Praha, zatímco nejnižší počty evidují Karlovarský a Liberecký kraj. Rozdíly mezi kraji však odrážejí především jejich velikost a počet obyvatel.

V roce 2025 pobíralo některý z důchodů 2,38 milionu osob

Na konci roku 2025 pobíralo v Česku některý z důchodů 2,83 milionu osob, což bylo o 9,5 % více než v roce 2001. Růst počtu důchodců se očekává i nadále, a to v důsledku stárnutí silných populačních ročníků narozených v 60. a 70. letech 20. století.

Zvyšuje se počet osob, které odcházejí do předčasného starobního důchodu

Významným trendem posledních let je růst počtu osob, které se rozhodly odejít do předčasného starobního důchodu. Důvody souvisí se zvyšováním hranice pro odchod do důchodu a s obtížnějším uplatněním starších osob na trhu práce, od konce roku 2022 také s mimořádnými valorizacemi důchodů.

Nejvíce důchodců v předčasném starobním důchodu žije v Moravskoslezském kraji, nejméně v Karlovarském kraji

V prosinci roku 2025 bylo v Česku evidováno 765,4 tis. osob v předčasném starobním důchodu, což bylo téměř o 80 % více než v roce 2010. Nejvyšší počet důchodců v předčasném starobním důchodu byl zjištěn v Moravskoslezském (105,0 tis. osob) a Jihomoravském kraji (81,0 tis. osob), nejnižší počet v Karlovarském (22,2 tis. osob) a Libereckém kraji (31,3 tis. osob). Nejvyšší relativní nárůst počtu důchodců v předčasném starobním důchodu od roku 2010 vykázal Jihočeský kraj (+106,8 %) a nejnižší Ústecký kraj (+52,6 %).

Graf 5.5 Příjemci předčasného starobního důchodu v krajích v prosinci daného roku

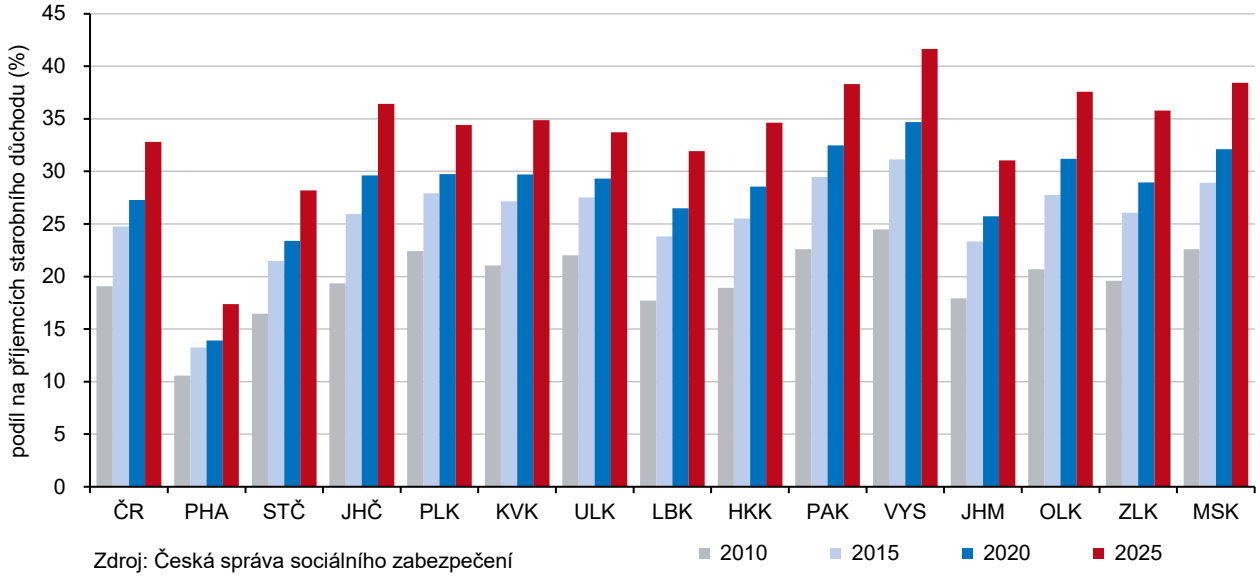

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Častěji odcházejí do předčasného důchodu muži než ženy

Nejvyšší podíl příjemců předčasného starobního důchodu ze všech příjemců starobních důchodů dlouhodobě vykazuje Kraj Vysočina, Moravskoslezský a Pardubický kraj; naopak nejnižší podíl je evidován v hl. městě Praze a Středočeském kraji. Častěji odcházejí do předčasného důchodu muži než ženy. Pro obě pohlaví byl nejvyšší podíl osob v předčasném starobním důchodu v roce 2025 evidován v Kraji Vysočina (44,3 % ze všech starobních důchodců – mužů v kraji a 39,7 % žen), nejnižší podíl byl zjištěn v Praze (18,7 % mužů a 16,5 % žen).

Průměrná výše starobních důchodů roste, regionální rozdíly zůstávají

Od roku 2001 se průměrná výše starobních důchodů ve všech krajích Česka výrazně zvýšila, a to především vlivem pravidelných valorizací, růstu mezd a změn v důchodovém systému. Rozdíly mezi kraji přetrvávají. Nejvyšší důchody dlouhodobě pobírají starobní důchodci v Praze a ve Středočeském kraji, nižší průměrné důchody jsou typické zejména pro Karlovarský či Olomoucký kraj.

V prosinci 2025 činila průměrná výše starobního důchodu (plného, bez pozůstalostního) v Česku 21 175 Kč, v rámci krajů se pohybovala od 22 386 Kč v hl. městě Praze po 20 329 Kč v Karlovarském kraji.

Rozdíl mezi důchody podle pohlaví se zmírňuje

Muži pobírají ve všech krajích vyšší starobní důchody než ženy. Tento rozdíl souvisí především s vyššími celoživotními výdělky mužů a kratšími pracovními přerušeními. Přesto se rozdíl mezi důchody mužů a žen v posledních letech postupně zmírňuje, protože do nově přiznávaných důchodů se promítá vyšší ekonomická aktivita i příjmy žen.

Poměr průměrného starobního důchodu a mediánu hrubé měsíční mzdy dosáhl maxima v roce 2023, v letech následujících klesal

Od roku 2001 se ve všech krajích Česka poměr průměrného starobního důchodu a mediánu hrubé měsíční mzdy snižoval vlivem rychlejšího růstu mezd, avšak po mimořádných valorizacích důchodů v letech 2022 až 2023 se tento poměr zvýšil a v roce 2023 ve všech krajích kromě hl. města Prahy (46,3 %) překročil 50 %. V letech následujících se poměr starobního důchodu a mediánu mezd snižoval a v roce 2025 se pohyboval v rozmezí od 49,9 % ve Zlínském kraji až po 42,4 % v hl. městě Praze.

Nižší kriminalitou se vyznačují kraje Zlínský, Pardubický a Vysočina

Počet registrovaných trestných činů se v prvním desetiletí 21. století v krajích Česka udržoval na vysoké úrovni, přičemž nejvyšší kriminalita byla dlouhodobě zaznamenávána v hl. městě Praze, Ústeckém a Moravskoslezském kraji.

Následoval pozvolný pokles celkové kriminality ve všech krajích s výrazným propadem v důsledku restrikcí v období pandemie. Regionální rozdíly však přetrvávají a kraje s vyšší koncentrací obyvatel a ekonomických aktivit na daném území vykazují nadprůměrnou kriminalitu, zatímco kraje jako Zlínský, Vysočina nebo Pardubický se dlouhodobě řadí mezi bezpečnější regiony s nižším počtem registrovaných trestných činů v přepočtu na obyvatele.

Klesá počet dopravních nehod se zraněním nebo usmrcením osob

Vývoj dopravní nehodovosti v čase se vyznačuje značnými výkyvy. Do roku 2005 se počet evidovaných dopravních nehod v krajích většinou zvyšoval, následně došlo k výraznému poklesu, který souvisel mimo jiné se změnou metodiky evidence nehod od roku 2009 a následně i postupným zvyšováním bezpečnosti silničního provozu. Nejvyšší počet dopravních nehod spojených se zraněním nebo usmrcením osob se soustřeďuje do Středočeského, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje, zatímco nejnižší hodnoty vykazují zpravidla Karlovarský a Liberecký kraj. Přestože se počet dopravních nehod v posledních letech opět zvyšoval, počet usmrcených a těžce zraněných osob v důsledku dopravních nehod se ve všech krajích postupně snižuje, což ukazuje na postupné zlepšování bezpečnosti silničního provozu.

Ekonomický vývoj

Ekonomika reálně rostla, ale ne ve všech krajích

Po období stagnace začala česká ekonomika v roce 2024 opět reálně růst, hrubý domácí produkt (HDP) ve srovnatelných cenách se v Česku meziročně zvýšil o 1,3 %. Nejlepších výsledků v roce 2024 dosahovaly kraje Pardubický (nárůst o 4,1 %), Olomoucký (o 4,0 %) a Liberecký (o 3,7 %), nedařilo se regionálním ekonomikám v Jihočeském (pokles o 0,8 %), Ústeckém (o 0,7 %), Královéhradeckém (o 0,2 %) a Zlínském kraji (o 0,1 %). Po vypuknutí pandemie covidu-19 v roce 2020 se HDP ve srovnatelných cenách propadl ve všech regionech, v průměru o 5,3 %. Rok poté již ale krajské ekonomiky většinou rostly. Během posledních let postupně téměř všechny regiony překonaly hospodářské výsledky z roku 2019, jen čtyřem krajům (Ústeckému, Zlínskému, Karlovarskému a Moravskoslezskému) se to zatím nepodařilo.

Graf 5.6 Změny regionálního HDP ve srovnatelných cenách v krajích (rok 2019 = 100)

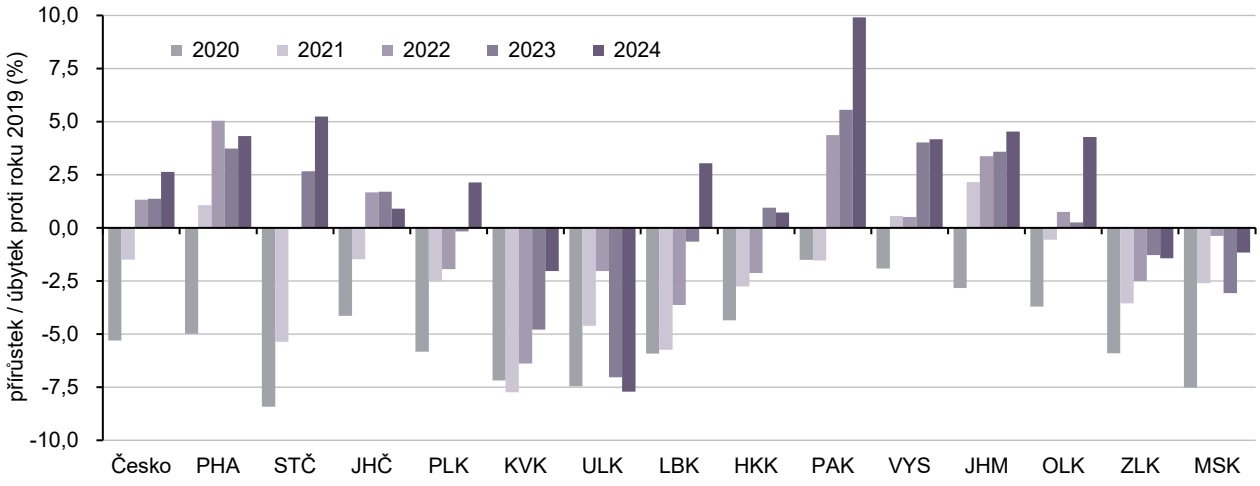

K tvorbě HDP přispěly nejvíce Praha, Středočeský a Jihomoravský kraj

V Česku byl v roce 2024 vytvořen HDP ve výši 8 058,2 mld. Kč. Nejvíce k tomu přispěly ekonomicky nejsilnější regiony, a to hl. město Praha (27,0 %), Středočeský (12,4 %) a Jihomoravský kraj (10,9 %). Podíly těchto regionů se dlouhodobě postupně navyšují, nejzásadněji v Praze. Naopak svůj vliv v průběhu let pomalu

ztrácí Ústecký a Moravskoslezský kraj. U ostatních regionálních ekonomik se tyto podíly příliš nemění, respektive nepatrně klesají.

Dlouhodobě dochází ve všech regionech k vzestupu služeb zejména na úkor průmyslu

Odvětvovou strukturu hospodářství můžeme sledovat prostřednictvím hrubé přidané hodnoty (HPH), ze které se následně HDP odvozuje. Je dána rozdílem mezi celkovou produkcí a mezispotřebou a v roce 2024 činila 7 355,7 mld. Kč v běžných cenách. Dlouhodobý růst HPH byl přerušen naposledy v covidovém roce 2020, kdy se její hodnota snížila o 0,3 %. Pokles se týkal osmi krajů a nejvíce byla zasažena odvětví ubytování, stravování a pohostinství (pokles o 39,6 %), kulturních, zábavních a rekreačních činností (o 12,9 %), administrativních a podpůrných činností (o 11,8 %) a zpracovatelského průmyslu (o 7,0 %). O rok později už pak přidaná hodnota opět rostla ve všech regionech. V průběhu let sledujeme ve struktuře přidané hodnoty vzestup služeb především na úkor průmyslu. Tato tendence je patrná napříč všemi kraji.

Zemědělství dominuje na Vysočině…

Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) na HPH dlouhodobě klesá. V roce 2000 dosahovalo 3,5 %, v roce 2024 už jen 2,1 %, nejvíce jeho význam klesal na Vysočině, v Olomouckém a Jihočeském kraji. I přesto mají Vysočina a Jihočeský kraj nejvyšší podíly primárního sektoru a jsou považovány za naše tradiční zemědělské regiony.

…průmysl ve Zlíně…

Propad sekundárního sektoru, který zahrnuje veškerý průmysl včetně stavebnictví, je patrný za dobu existence krajů. Jeho podíl, jenž v roce 2024 v Česku dosáhl 32,0 %, se během této doby snížil o 4,5 p. b., v Karlovarském kraji dokonce o 13 p. b. Sekundární sektor má nejvyšší zastoupení na Zlínsku (44,6 %) a Pardubicku (42,3 %), přes 50 % hrubé přidané hodnoty tvořil naposledy v roce 2017 ve Zlínském kraji.

…a služby v Praze

Na tvorbě HPH se rozhodující měrou podílí terciární sektor, tedy tržní a netržní služby. Jeho význam neustále roste a od roku 2020 je jeho zastoupení ve všech regionech Česka více než 50%. Ve sledovaném období se služby nejvíce rozvíjely na Karlovarsku a v Jihomoravském kraji. A zatímco v Praze, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji rostl také význam odvětví informačních a komunikačních činností, v ostatních regionech to byla především oblast zdravotní a sociální péče. Největší podíl terciární sféry má s velkým odstupem Praha (83,7 %), dále pak Karlovarský (69,6 %) a Jihomoravský kraj (68,8 %). Nejnižší je naopak na Vysočině (52,5 %) a na Zlínsku (53,2 %).

Ekonomicky nejsilnějším regionem je Praha, nejslabším Karlovy Vary

Ekonomickou výkonnost jednotlivých krajů lze vzájemně porovnávat prostřednictvím hrubého domácího produktu přepočteného na 1 obyvatele, který dosáhl v roce 2024 v Česku 740,2 tis. Kč. Tato průměrná hodnota je ovšem zásadním způsobem ovlivněna výší tohoto ukazatele v hl. městě Praze a celorepublikové hodnoty nedosahuje kromě naší metropole žádný jiný kraj. Praha patří v rámci EU k regionům s výkonnější ekonomikou (HDP na 1 obyvatele převyšuje průměr zemí EU o 92 %), na které se podílí nejen pracovní síla s vyšší kvalifikací a vzděláním, ale i obyvatelstvo z ostatních krajů, které do hlavního města za prací dojíždí. Pokud do republikového průměru HDP na 1 obyvatele nezahrneme Prahu, klesne hodnota tohoto ukazatele zhruba o 120 tis. Kč. V tomto případě pak průměr Česka vedle Jihomoravanů a Středočechů přesahují ještě kraje Královéhradecký, Plzeňský a Pardubický. Na opačné straně žebříčku se nachází Karlovarský, Ústecký, Liberecký a Moravskoslezský kraj.

Graf 5.7 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v krajích

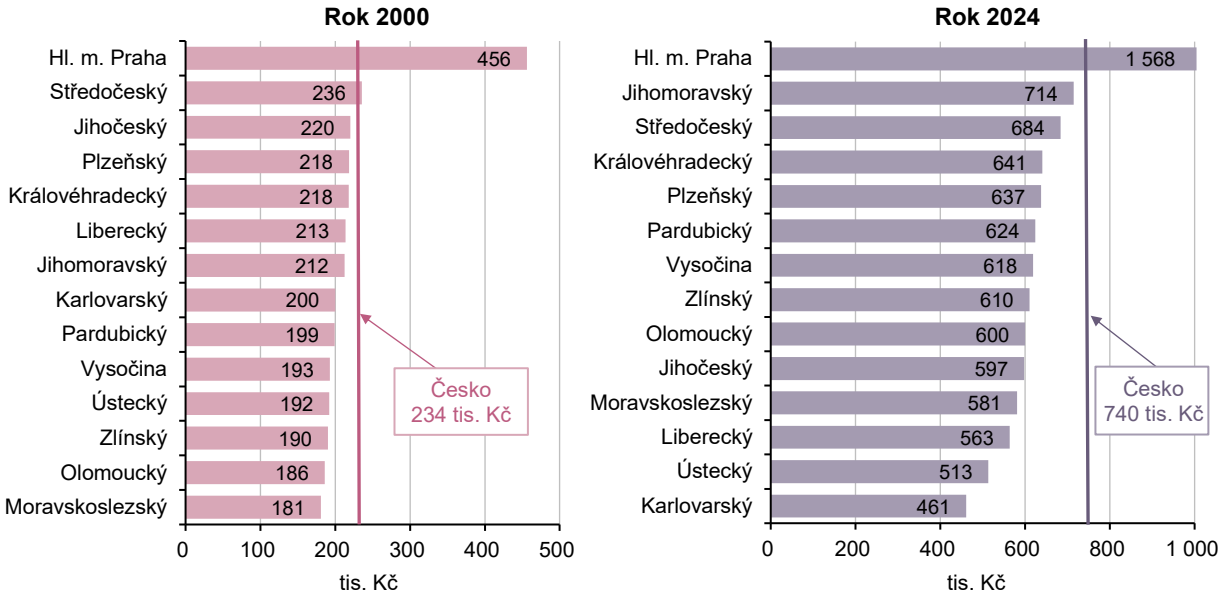

Přepočet HDP na 1 zaměstnaného zohledňuje počet osob, které produkt vytváří

Výrazný náskok Prahy před ostatními kraji se o něco sníží, pokud vezmeme v úvahu počet osob, které produkt vytvořily. HDP na 1 zaměstnaného dosáhl v roce 2024 v Česku 1,5 mil. Kč. Produktivita práce se neustále zvyšuje, i když v posledních dvou letech tempo růstu postupně zpomaluje především díky Praze, která vykázala mezi regiony nejnižší růst, v roce 2024 spíše téměř stagnaci. Republikový průměr překročili kromě Pražanů ještě Středočeši, přes 90% hranici se dostali ještě Jihomoravané a Hradečané. Nejnižší HDP na 1 zaměstnaného mají v Karlovarském kraji, kde nedosáhl ani 70 % průměrné hodnoty v Česku, a dále v Ústeckém kraji (81 % průměru). Aby produktivita práce i nadále rostla, je potřeba podporovat výzkum a vývoj a efektivně investovat do inovací.

THFK se poprvé od covidového roku 2020 meziročně snížila

Investiční aktivity (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace) popisuje tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK), která v Česku dosáhla v roce 2024 hodnoty 2 135,6 mld. Kč v běžných cenách a poprvé od covidového roku 2020 meziročně poklesla. Investice slábly v polovině regionů, nejvíce ve Středočeském kraji (o 6,0 %). Čtvrtina peněžních prostředků směřovala do činností v oblasti nemovitostí, 22,4 % do průmyslu a 15,6 % do odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství. Investice do průmyslu dominovaly v Ústeckém, Středočeském, Moravskoslezském, Zlínském a Pardubickém kraji. Odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství bylo zase nejdůležitější pro Karlovarský a Jihočeský kraj. Praha na rozdíl od ostatních regionů Česka vkládá méně prostředků do průmyslu, ale více do informačních a komunikačních činností nebo do profesních, vědeckých, technických a administrativních činností.

Dlouhodobě je míra investic nejvyšší v Praze a Středočeském kraji, nejnižší v kraji Královéhradeckém

Republiková míra investic vyjádřená podílem THFK na HDP měla od roku 2000 klesající tendenci, svého minima dosáhla v roce 2017 a od té doby s občasnými výkyvy roste. V roce 2024 směřovalo do THFK v Česku 26,5 % HDP, v rámci regionů se toto procento pohybovalo mezi 22 a 30 %. Dlouhodobě mají vyšší míru investic Praha a Středočeský kraj, v posledních pěti letech k nim ještě přibyl Karlovarský kraj. Nejnižší míru vykazují na Královéhradecku a Vysočině.

Počet jednotek zapsaných v Registru ekonomických subjektů nadále roste

Počet jednotek zapsaných v registru ekonomických subjektů se od roku 2019 ve všech krajích zvolna zvyšoval. V roce 2023 však došlo k narušení tohoto trendu vlivem zhruba desetiprocentního úbytku počtu fyzických osob, který byl

pravděpodobně vyvolaný povinností využívat datové schránky. Z vývoje počtu subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou, který i v roce 2023 rostl, se můžeme domnívat, že svou činnost ukončily především tzv. „spící“ subjekty.

Nejvíce ekonomických subjektů má sídlo v Praze

Nejvíce ekonomických subjektů mělo své sídlo k 31. 12. 2025 v hlavním městě Praze (23,9 % z celorepublikového počtu), ve Středočeském (12,2 %) a Jihomoravském (11,4 %) kraji.

Zemědělská produkce až do roku 2022 rostla, od té doby se snižuje, především vlivem rostlinné produkce

Zemědělská produkce v běžných cenách v letech 2019 až 2022 ve všech krajích meziročně rostla, v roce 2022 dosáhla nevyšší hodnoty a v letech 2023 a 2024 naopak poklesla, a to zejména vlivem snížení objemu rostlinné produkce. K poklesu došlo v roce 2023 ve všech krajích a v roce 2024 (podle semidefinitivních výsledků) ve většině krajů, pouze ve 4 krajích bylo zaznamenáno mírné zvýšení objemu produkce. Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla zemědělská produkce nejvyšší hodnoty v roce 2021, od té doby se objem ve většině krajů snižuje. V roce 2024 byla nižší ve všech krajích, s výjimkou Jihočeského kraje a Kraje Vysočina, kde zůstala prakticky na stejné úrovni. Ve struktuře zemědělské produkce převládala ve většině krajů rostlinná produkce, která až do roku 2021 zvyšovala svůj podíl na zemědělské produkci (v Česku tehdy její podíl dosáhl 62,0 %), ale v posledních 3 letech její podíl na produkci v běžných cenách klesal. Přesto ve většině krajů i převládala – nejvíce v Ústeckém a Olomouckém kraji s tříčtvrtinovým, resp. dvoutřetinovým podílem. V dlouhodobém pohledu za posledních 20 let převažovala živočišná produkce nad rostlinnou většinou jen v Pardubickém kraji a zhruba v polovině roků také v Kraji Vysočina a v Plzeňském kraji. V roce 2024 byl nejnižší podíl rostlinné produkce v Pardubickém kraji a Kraji Vysočina (38 %, resp. 41 %), kde byl naopak nejvyšší podíl živočišné produkce.

Největší část produkce dlouhodobě vytváří ve Středočeském a Jihomoravském kraji, v přepočtu na hektar je pak nejúspěšnější Pardubický kraj

Produkci zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí více než z poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele regionálního žebříčku držel od roku 2012 většinou Pardubický kraj díky drůbežářství, jen v roce 2021 ho těsně předstihl Jihomoravský kraj zásluhou vynikajících výsledků v rostlinné produkci. Na konci žebříčku se dlouhodobě umisťoval Karlovarský kraj, jehož produkce na 1 ha nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.8 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy v krajích

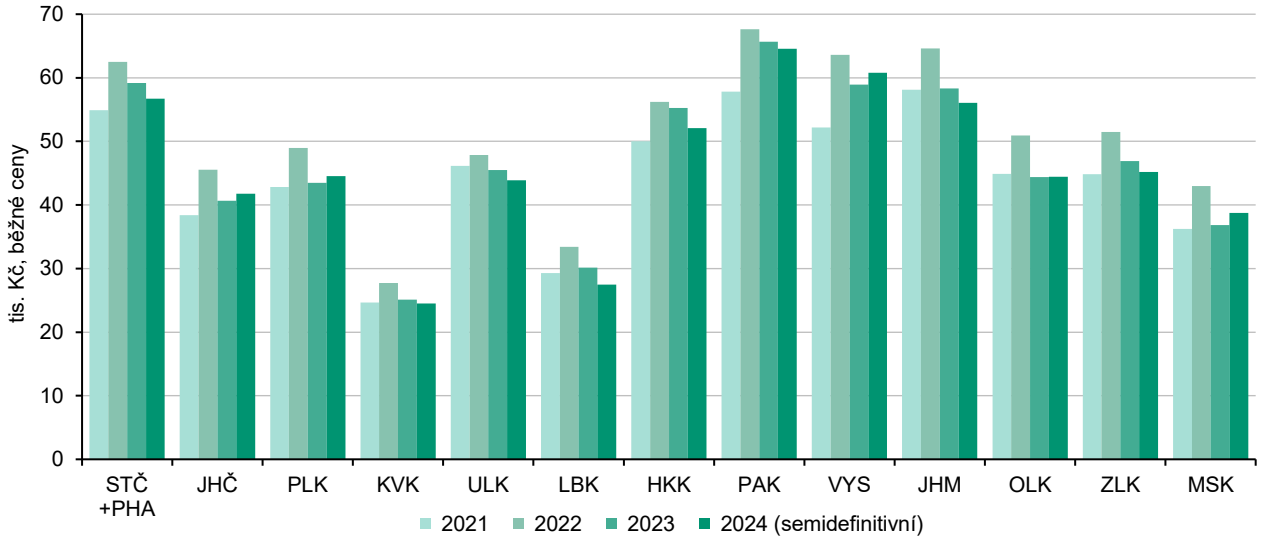

V roce 2025 byla sklizeň obilovin, brambor i řepky meziročně vyšší, ale sklizeň řepky pětiletého průměru nedosáhla

Celorepublikově byly v uplynulých pěti letech z hlediska objemu sklizně obilovin na zrno úrodnější roky 2022, 2023 a 2025, sklizeň brambor a pícnin na orné půdě byla nadprůměrná v letech 2021 a 2025, sklizeň řepky v roce 2022 a 2023, sklizeň řepy cukrové v letech 2021 a 2024 a sklizeň sena byla nadprůměrná v roce 2021 (srovnáno s 5letými průměry sklizně). Největší objem sklizně produkovaly kraje s největší výměrou orné půdy. Více než třetina sklizně obilovin Česka pocházela v předchozích pěti letech ze Středočeského a Jihomoravského kraje, více než třetina z celorepublikové sklizně brambor z Kraje Vysočina, 44 % sklizně řepky z krajů Středočeského, Jihočeského a Kraje Vysočina a téměř dvě třetiny sklizně řepy cukrové ze Středočeského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje.

Výroba mléka se dlouhodobě zvyšovala, v roce 2024 byla nejvyšší za posledních 30 let

V živočišné výrobě stavy turů a krav kolísaly, jejich chov byl nejrozšířenější v Jihočeském kraji a v Kraji Vysočina (zde chovali zhruba třetinu z celorepublikového počtu). Ve struktuře stád krav tvořily krávy dojené v Jihočeském kraji zhruba polovinu a v Kraji Vysočina dokonce 82,2 %. Výroba mléka se dlouhodobě zvyšovala, v roce 2024 byla nejvyšší za posledních 30 let, ale v roce 2025 došlo k mírnému poklesu. Dojivost se však nadále zvyšovala. Nejvíce mléka se produkuje v Kraji Vysočina. Výroba jatečného skotu od roku 2010 kolísala, v letech 2019 až 2021 se snižovala, ale od roku 2022 ve většině krajů opět rostla. Nejvíce jatečného skotu bylo tradičně vyprodukováno v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji.

Stavy prasat v krajích už neklesají, ale spíše kolísají, největšími producenty jatečných prasat byly Středočeský kraj a Kraj Vysočina

Stavy prasat strmě klesaly až do roku 2012, od té doby klesaly jen mírně; jsou ale kraje ve kterých stavy kolísaly s rostoucím trendem (Kraj Vysočina a Středočeský kraj). Významněji stavy prasat klesaly např. v Jihočeském, Olomouckém, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. Výroba jatečných prasat po výrazném poklesu v první dekádě tohoto století od roku 2013 již spíše jen kolísala. V posledních letech opět mírně klesala, ale v samotném roce 2025 se znovu zvýšila. Největšími producenty jatečných prasat byl Středočeský kraj a Kraj Vysočina.

Snáška konzumních vajec se v posledních 2 letech zvyšovala

Chov drůbeže je nejrozšířenější ve Středočeském, Jihomoravském a Pardubickém kraji (56 % z republikového počtu), což jsou kraje s největší výrobou jatečné drůbeže (62 % z republikové produkce). Snáška konzumních vajec v zemědělských podnicích (nezahrnuje snášku vajec v malochovech v domácnostech, která je s ní prakticky srovnatelná) měla do roku 2021 dlouhodobě spíše rostoucí trend, který se v roce 2022 otočil, ale v posledních dvou letech se snáška opět zvýšila. Nejvíce konzumních vajec bylo v roce 2025 vyprodukováno ve Středočeském, Pardubickém a Plzeňském kraji (74 % celorepublikové produkce).

Těžba dřeva po několika letech dramatického růstu od roku 2021 klesala

Těžba dřeva v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů. Od roku 2021 sice již v Česku klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot, v roce 2023 srovnatelných s těžbou z roku 2007, kdy byly odstraňovány polomy po orkánu Kyrill. V roce 2025 bylo vytěženo 16,7 mil. m^3 dřeva (bez kůry), z toho 86 % tvořily jehličnaté dřeviny (hlavně smrk) a 14 % listnaté dřeviny (hlavně buk a dub).

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se jednalo hlavně o nahodilou těžbu vlivem polomů nebo poškození porostů hmyzem

Nejvíce dřeva se v uplynulých pěti letech vytěžilo v Kraji Vysočina, 16 % z celorepublikového objemu, kdy se z 88 % jednalo o nahodilou těžbu (především hmyzovou). Nahodilá těžba ve většině krajů v posledních pěti letech představovala více než 60 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Jihočeském a Karlovarském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil 48 %, resp. 42 %.

Po kůrovcové kalamitě se od roku 2019 intenzivně zalesňovalo, ale od roku 2021 výměra ploch klesá a opět převažují jehličnaté dřeviny

Plocha zalesňování byla nejvyšší v roce 2021 (40,7 tis. ha). Od té doby se každoročně zmenšuje, v roce 2025 bylo zalesněno o 43 % plochy méně. Ve struktuře na rozdíl od roku 2022 opět převažovaly jehličnaté dřeviny, v roce 2025 jejich podíl dosáhl 56,3 %. V roce 2025 se nejvíce zalesňovalo v Kraji Vysočina (ze 39 % listnáči). Podíl listnatých dřevin na zalesnění byl mezi kraji v posledních pěti letech nejvyšší v Moravskoslezském kraji (64 %) a nejnižší v Jihočeském kraji (36 %).

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a sídlily v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase mohou být ovlivněny tím, že se zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí, a proto se v této části omezíme pouze na vývoj počtu subjektů a jejich zaměstnanců.

Počet průmyslových podniků i jejich zaměstnanců dlouhodobě klesá

Z vývoje posledních 25 let je zřejmé, že průmysl negativně ovlivnila globální hospodářská krize z roku 2008. V Česku se recese projevila zejména v průběhu roku 2009 prudkým propadem zaměstnanosti ve velkých průmyslových podnicích a následně i snížením počtu těchto subjektů. Postupné oživení, které probíhalo až do roku 2018, vystřídal v letech 2020 až 2021 vlivem dopadů koronavirových opatření mírný pokles počtu velkých průmyslových podniků i jejich zaměstnanců ve většině krajů. Ačkoliv počet průmyslových subjektů v následujících dvou letech mírně rostl, vývoj zaměstnanosti už tak příznivý nebyl. V roce 2022 se počet zaměstnanců zvýšil jen v polovině regionů, v roce 2023 už ve většině krajů klesal. Od roku 2024 se k pokračujícímu snižování počtu zaměstnanců přidává také úbytek velkých průmyslových podniků. V loňském roce zaměstnávalo 2 143 velkých průmyslových podniků celkem 770 tisíc osob. Od roku 2019 do roku 2025 opustilo velké průmyslové podniky přes 80 tisíc pracovníků a počet podniků se snížil o 201. Ve sledovaném období počet těchto subjektů klesl ve všech krajích, nejvíce ve Středočeském a Jihočeském. Zaměstnanost se zvýšila jen v kraji Jihomoravském.

Nejvíce osob bylo zaměstnáno ve velkých průmyslových firmách středních Čech

Do roku 2017 byl největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony Moravskoslezský kraj (88,8 tis. zaměstnanců v roce 2025, podíl na Česku 11,5 %), od roku 2018 ho na druhé místo posunuli Středočeši (108,5 tis. zaměstnanců v roce 2025, podíl na Česku 14,1 %). Dlouhodobě nejméně zaměstnanců ve velkém průmyslu pracuje na Karlovarsku (13,7 tis. zaměstnanců v roce 2025, podíl na Česku 1,8 %).

Objem stavebních prací "S" (v běžných cenách) v krajích většinou rostl, největší část prací byla provedena v Praze

Největší stavební aktivita dlouhodobě probíhala v hlavním městě, a to jak z pohledu celkového objemu stavebních prací, tak po jejich přepočtu na obyvatele. Zhruba pětina stavebních prací podle dodavatelských smluv (hodnota "S") v tuzemsku byla v posledních 5 letech provedena v Praze (20,2 %). Druhý největší objem byl v tomto období realizován v Jihomoravském kraji (12,2 %). Po přepočtu na obyvatele se v posledních 5 letech intenzivněji stavělo také v Pardubickém a Jihočeském kraji. V dlouhodobějším pohledu (od roku 2001) se po přepočtu na obyvatele realizovaly nadprůměrné objemy stavebních prací každoročně v Praze a převážně v Jihočeském a Jihomoravském kraji. Naopak podprůměrné zůstaly hodnoty tohoto ukazatele dlouhodobě ve Středočeském, Libereckém a Zlínském kraji. Ve struktuře stavebních prací podle směru výstavby měla v posledních 5 letech Praha největší podíl bytových budov (více než jednu třetinu) a naopak nejmenší podíl inženýrských staveb (28,9 %) z objemu prací provedených v kraji. Největší podíl inženýrských staveb byl naopak zaznamenán ve Zlínském (55,2 %), Pardubickém a Ústeckém kraji (v obou téměř 49 %).

V úhrnu let 2021 až 2025 dosahoval podíl prací pro veřejné zadavatele více než 48 %

Z celkového objemu stavebních prací "S" v posledních pěti letech tvořily v Česku práce pro veřejné zadavatele 48,1 %, přitom nejvyšší (51 %) byl jejich podíl při pandemické krizi v roce 2020. Většinou se jednalo o inženýrské a vodohospodářské stavby, které v Česku z objemu prací pro veřejné zadavatele v úhrnu let 2021 až 2025 tvořily 64,3 %. Regionálně byl podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji nejvyšší ve Zlínském a Pardubickém kraji (60,6 %, resp. 60,3 %) a nejnižší v Karlovarském kraji a v hlavním městě Praze (32,7 %, resp. 37,0 %).

Pozastavení a odložení výstavby v době pandemie se v Česku v roce 2021 promítlo do rekordního počtu zahájených bytů, od roku 2023 je každoročně zahajována výstavba cca 23 tis. bytů

Od roku 2001 byla v Česku zahájena výstavba nejvíce bytů v roce 2021 (téměř 45 tis. bytů), což bylo zřejmě ovlivněno tím, že pandemická krize v předchozím roce bytovou výstavbu téměř zastavila. Výraznější počet bytů byl dále zahájen v letech 2006–2008 (každoročně téměř 44 tis. bytů) a v roce 2022 (42 tis. bytů). Od roku 2023 je ročně zahajována výstavba cca 36 tis. bytů. Na zahajování výstavby bytů se dlouhodobě nejvíce podílely kraje s největším počtem obyvatel, tedy hlavní město Praha, Středočeský a Jihomoravský kraj. Počet zahájených bytů v nových rodinných domech dosáhl maxima v roce 2021, kdy byla zahájena výstavba 21 271 bytů, což byl za posledních 25 let druhý největší počet (v roce 2008 bylo zahájeno 22 918 bytů). Od roku 2022 počet zahájených bytů v nových rodinných domech klesá, a to jak v celém Česku, tak ve většině krajů, zřejmě v souvislosti s rostoucími cenami a problémy s dodávkami stavebních materiálů. Ale v roce 2025 došlo proti roku 2024 v 8 krajích ke zvýšení. Počet bytů zahájených v nových bytových domech dosáhl maxima za posledních 25 let v roce 2021 (17 098 bytů), těsně následovaném rokem 2024 (17 079 bytů). Zhruba polovina bytů v nových bytových domech byla zahájena v Praze nebo v Brně.

Bytová výstavba v krajích v letech 2001 až 2025

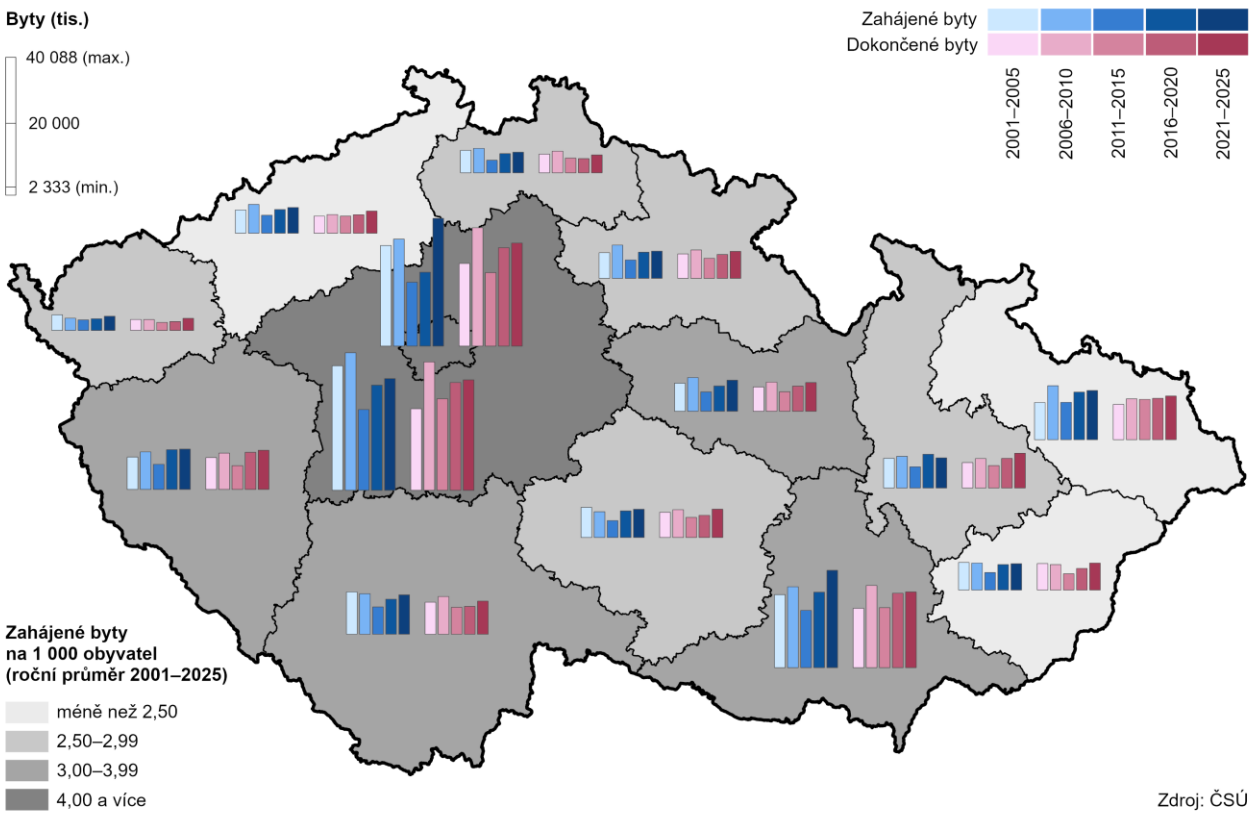

Počet dokončených bytů dosáhl maxima v roce 2022, především vlivem bytů v nových bytových domech, téměř polovina bytů byla dokončena ve 3 krajích

V návaznosti na zahajování bytové výstavby bylo v Česku po roce 2001 dokončeno nejvíce bytů v roce 2007 (téměř 42 tis. bytů), dále v roce 2022 (39 tis. bytů) a v letech 2008, 2009 a 2023 (38 tis. bytů). Na počtu dokončených bytů se dlouhodobě podílely stejné kraje jako na počtu bytů zahájených. V těchto 3 krajích bylo od roku 2001 dokončeno 392,6 tis bytů z celkového počtu 798,1 tis. bytů, tedy téměř polovina.

Nejvyšší podíl bytů v nových rodinných domech byl v roce 2025 dokončen v Pardubickém kraji, a naopak nejmenší v Praze

V roce 2025 bylo dokončeno 33,4 tis. bytů, z toho bylo 13,9 tis. bytů v nových rodinných domech a 10,8 tis. bytů v nových bytových domech. Podíl bytů v nových rodinných domech se mezi kraji samozřejmě liší, což je mimo jiné ovlivněno charakterem osídlení příslušného kraje. Největší podíl bytů v nových rodinných domech byl v roce 2025 dokončen v Pardubickém (62,1 %) a Středočeském (53,4 %) kraji, naopak nejmenší podíl zaznamenala Praha (7,5 %).

V přepočtu na obyvatele se nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji, v hlavním městě Praze a v Jihomoravském kraji

Výše uvedené 3 kraje byly na špici také v intenzitě bytové výstavby (po přepočtu na 1 tis. obyvatel), když se mezi ně zařadil ještě Plzeňský kraj s nadprůměrnou intenzitou dokončování bytové výstavby za uplynulých pět let. V ostatních krajích byla intenzita podprůměrná, nejnižší v Ústeckém kraji. V dlouhodobém pohledu od roku 2001 měl každoročně nadprůměrnou intenzitu dokončování Středočeský kraj, hlavní město Praha a s výjimkou 1 roku Jihomoravský kraj. Naopak podprůměrnou intenzitu dokončování bytové výstavby každým rokem vykazovaly kraje Ústecký a Moravskoslezský a s výjimkou 1 roku také Karlovarský kraj.

V roce 2025 byl počet hostů ve všech krajích vyšší než v předpandemickém roce 2019, ale v počtu přenocování 3 kraje této úrovně nedosáhly

Vývoj cestovního ruchu byl ve všech krajích velmi výrazně ovlivněn pandemií koronaviru, která ve 2. čtvrtletí roku 2020 zvrátila do té doby rostoucí trend návštěvnosti a toto odvětví v podstatě ochromila téměř na 2 roky. Pouze letní sezóna (3. čtvrtletí roku 2020 a roku 2021), kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná se stejnými sezónami před pandemií, i když s rozdílnou skladbou hostů, kdy výpadek hostů ze zahraničí alespoň částečně nahradili hosté z Česka. Od roku 2022 již došlo k oživení a ve 4 krajích byl překonán předpandemický počet hostů i počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních. V roce 2025 již počet hostů převýšil návštěvnosti z roku 2019 ve všech krajích, ale počet přenocování ve 3 krajích úrovně roku 2019 nedosáhl (v Ústeckém, Moravskoslezském a Olomouckém kraji).

Cestovnímu ruchu jednoznačně dominuje Praha, druhý největší počet hostů se ubytoval v Jihomoravském kraji a druhý největší počet přenocování patřil díky lázeňství Karlovarskému kraji

Počtu hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních dlouhodobě a jednoznačně dominuje hlavní město Praha (v roce 2025 sem směřovalo 35,2 % ze všech hostů a uskutečnilo se zde 32,1 % ze všech přenocování). S velkým odstupem v podílu na počtu hostů následuje Jihomoravský kraj (9,6 %) a v počtu přenocování Karlovarský kraj (9,2 %), především vlivem delších pobytů hostů v lázeňských zařízeních. Struktura hostů není ve všech krajích stejná. Největší podíl hostů ze zahraničí dlouhodobě vykazuje Praha, v roce 2025 to bylo 81,0 % všech hostů, a Karlovarský kraj (54,2 %), obdobné byly podíly na přenocování. Ve všech ostatních krajích naopak převažují hosté z Česka, nejvíce v Kraji Vysočina, kde tvoří 87,5 % všech hostů.

Do Prahy dlouhodobě směřuje nejvíce hostů, kteří přijeli ze zahraničí, ale také hostů, kteří přijeli z Česka

Hosty ze zahraničí přitahuje zejména Praha, kam v roce 2025 směřovalo 61,5 % z hostů, kteří do Česka přijeli a 61,2 % z jejich přenocování. Hosté ze zahraničí dále směřovali do Karlovarského kraje (7,2 %) a Jihomoravského kraje (7,1 %). Pokud jde o hosty z Česka, také oni nejvíce směřovali do Prahy (12,5 %), ale vzhledem ke kratším pobytům dosáhl jejich podíl na počtu přenocování jen 8,1 %. Druhý největší podíl hostů z Česka se ubytoval v Jihomoravském kraji (11,6 %), třetí pak v Jihočeském kraji (9,8 %). Nejvíce přenocování zaznamenali hosté z Česka v Královéhradeckém kraji a v Jihočeském kraji.

Životní prostředí

Výměra orné půdy klesá, …

V období let 2001 až 2025 docházelo v Česku k postupnému úbytku zemědělské půdy. Příčinou je dlouhodobý trend úbytku orné půdy, jejíž výměry v Česku za sledované období poklesly o 201,2 tis. ha (o 6,5 %). Podíl orné půdy na celkové výměře Česka se za stejné období snížil o 2,6 p. b. K poklesu došlo ve všech krajích, nejvíce v hl. m. Praze (o 4,7 p. b.). Ve většině krajů rovněž došlo k poklesu výměry ovocných sadů, s výjimkou Libereckého a Moravskoslezského kraje, kde se naopak plochy ovocných sadů v průběhu sledovaného období rozšířily. Snižují se rovněž výměry chmelnic. V Ústeckém, Středočeském a Olomouckém kraji, odkud pochází každoročně více než 99 % veškeré produkce chmele v Česku, se výměry chmelnic snížily v souhrnu za období 2021 až 2025 o 24,7 %. Ve srovnání se změnami orné půdy se změny ve výměře ovocných sadů a chmelnic s ohledem na jejich nižší výměry neprojevují ve struktuře pozemků tak výrazně.

…a to především ve prospěch trvalých travních porostů

Ve většině krajů se výše uvedené poklesy výměr uskutečnily především ve prospěch trvalých travních porostů. Především ve prospěch ostatních ploch se naproti tomu podíl orné půdy snížil v hl. m. Praze, Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina. Podíl trvalých travních porostů stejně jako zahrad a vodních ploch rostl ve všech krajích. Podíl trvalých travních porostů na celkové výměře vzrostl v průběhu období 2001 až 2025 nejvíce v Libereckém kraji (o 2,6 p. b.), celorepublikově se zvýšil o 1,1 p. b. Podíl zahrad se zvýšil nejvíce ve Zlínském kraji (o 0,8 p. b.). Podíl lesní půdy se zvýšil ve všech krajích Česka s výjimkou Středočeského, kde došlo v porovnání s rokem 2001 k poklesu o 0,1 p. b. Největší nárůst podílu lesních ploch na celkové výměře zaznamenali v Ústeckém kraji (o 1,2 p. b.). Podíl ostatních ploch a zastavěných ploch a nádvoří se nejvíce zvýšil v hl. m. Praze, a to o 2,3 p. b., resp. o 0,7 p. b. Podíl vodních ploch na celkové výměře území nejvíce vzrostl v Jihočeském kraji (o 0,4 p. b.). Výše uvedené změny byly ovlivněny rovněž územními změnami.

Graf 5.9 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2025

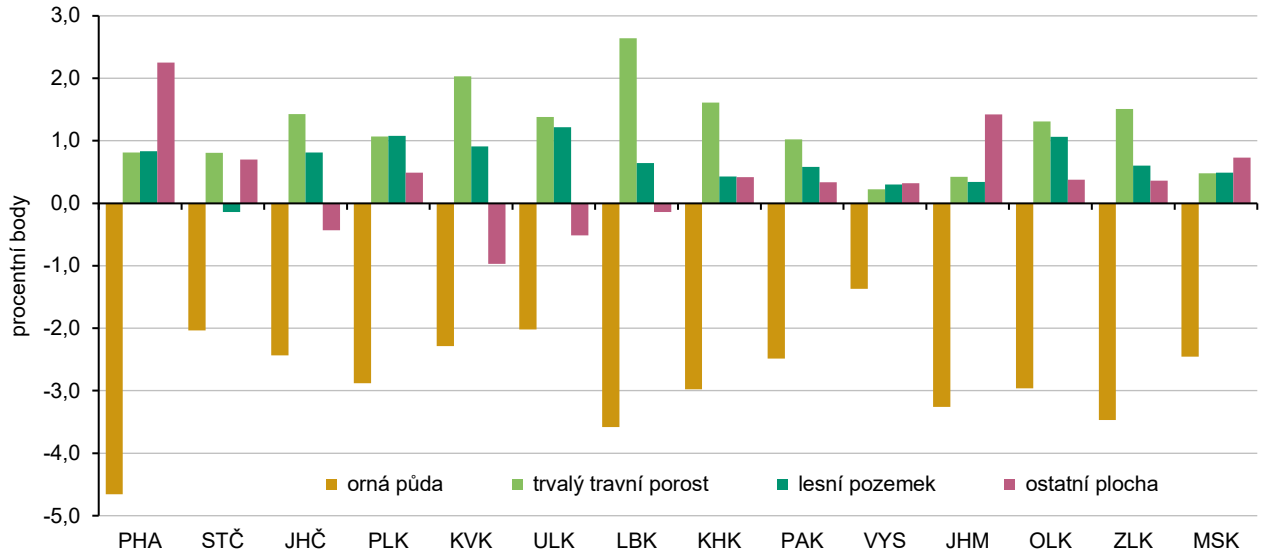

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Výměry ekologicky obhospodařované půdy se rozšiřují

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná šetrně k životnímu prostředí. Nejvíce se takové půdy v letech 2011 až 2025 soustředilo v Jihočeském kraji, v roce 2025 to bylo 98 722 ha. Nejrychleji se v uplynulých pěti letech rozšiřovaly plochy v ekologickém zemědělství ve Středočeském kraji a také v hl. m. Praze. Ta ale disponuje v porovnání s ostatními kraji výrazně menší výměrou zemědělské půdy

a nárůst výměry v absolutním vyjádření je tak zanedbatelný. K největšímu absolutnímu nárůstu došlo od roku 2011 v Plzeňském kraji, kde se plochy ekologicky obhospodařované půdy rozšířily o 35 664 ha (o 72,5 %).

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů vzrostl

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů byl v roce 2025 nejvyšší v hl. m. Praze, kde v jako jediném kraji dosáhl 100 %. V porovnání s ostatními kraji vykázaly vloni vysoký podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů ještě Moravskoslezský kraj (99,8 %), Ústecký kraj (99,7 %) a Karlovarský kraj (99,4 %). Naopak nejméně obyvatel bylo vodou z vodovodů zásobováno v Plzeňském kraji (87,5 %). Meziročně se podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů zvýšil ve většině krajů s výjimkou Karlovarského a Jihomoravského, kde došlo k poklesu, a Moravskoslezského, kde meziročně stagnoval.

Nejvíce vody spotřebují domácnosti v hl. m. Praze

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele meziročně rostlo. V porovnání s rokem 2024 vzrostla spotřeba vody v roce 2025 ve většině krajů, nejvíce v Olomouckém kraji (o 6,8 %). K poklesu spotřeby došlo meziročně jen ve dvou krajích, a to v Ústeckém a v hl. m. Praze (o 0,5 %, resp. 0,2 %). Největší spotřebu vody měly v roce 2025 domácnosti v hl. m. Praze, kterým bylo vloni v průměru fakturováno 106,8 litrů/osobu/den. Naopak nejméně to bylo ve Zlínském kraji, a to 81,0 litrů/osobu/den. Celorepublikově byla spotřeba vody v domácnostech vloni při porovnání s rokem 2024 vyšší o 1,4 litru/osobu/den (o 1,6 %).

Zvýšil se podíl obyvatel napojených na kanalizaci

Na kanalizaci v Česku bylo v roce 2025 připojeno 90,8 % všech obyvatel, meziročně se tento podíl zvýšil o 0,5 p. b. Nejmenší podíl obyvatel připojených na kanalizaci vykázal vloni Liberecký kraj, a to 74,9 %. Naproti tomu v hl. m. Praze bylo na kanalizaci připojeno 100 % obyvatel. Z celkového množství vypouštěných odpadních vod jich bylo v roce 2025 v Česku čištěno 97,6 %. Nejmenší podíl čištěných odpadních vod byl zjištěn v Pardubickém kraji, kde dosáhl 90,8 %, naopak v hl. m. Praze a Karlovarském kraji bylo čištěno 100,0 % odpadních vod a ve Středočeském kraji to bylo 99,9 %.

Nejvíce znečištěné ovzduší má hl. m. Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj

Nejvíce znečištěné ovzduší bylo v letech 2015 až 2024 v hl. m. Praze především vlivem mobilních zdrojů (REZZO 4), v Ústeckém a Moravskoslezském kraji byly příčinou vysoké měrné emise převážně ze stacionárních zdrojů (REZZO 1–3). Z dlouhodobého pohledu bylo celkové znečištění (REZZO 1–4) nejvyšší v případě tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku v hl. m. Praze. Emisemi oxidu siřičitého byl nejvíce zasažen Ústecký kraj a emise CO byly nejvyšší v Moravskoslezském kraji. V porovnání s ostatními kraji byly emise CO rovněž výrazně vyšší i v hl. m. Praze.

Nejrychleji klesají emise v nejvíce znečištěných krajích

Objem emisí sledovaných znečišťujících látek (TZL, SO_X, NO_X, CO) pocházejících ze stacionárních zdrojů i mobilních zdrojů REZZO 1–4 v Česku z dlouhodobého pohledu klesá. Emise tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku nejrychleji klesaly v Moravskoslezském kraji, kde byly v roce 2024 při porovnání s rokem 2015 emise tuhých znečišťujících látek nižší o 57,2 % a emise oxidů dusíku byly nižší o 55,2 %. Emise oxidu siřičitého za stejné období nejvíce poklesly v Karlovarském kraji (o 85,8 %), v případě oxidu uhelnatého byl největší pokles zaznamenán v hl. m. Praze (o 70,0 %).

Celková produkce odpadů nejvíce vzrostla v Pardubickém kraji

Produkce odpadů se v období 2019 až 2024 zvýšila v jedenácti krajích, nejvíce v Pardubickém kraji (o 31,8 %), což se projevilo i v nejvýraznějším nárůstu produkce odpadů v přepočtu na 1 obyvatele (o 29,7 %). Nejnižší celková produkce odpadů byla

v Olomouckém kraji, v porovnání s rokem 2019 byla v roce 2024 nižší o 8,7 %. V přepočtu na jednoho obyvatele činil tento pokles 8,6 %. Pomyslného prvenství z pohledu produkce odpadu na obyvatele dosáhl v letech 2019 a 2022 až 2024 Jihomoravský kraj, v roce 2024 se zde vyprodukovalo 4 678 kg odpadu na obyvatele. Naproti tomu nejnižší objemy odpadu jsou dlouhodobě vykazovány v Libereckém kraji, který byl v letech 2019 až 2024 krajem s nejnižší nebo druhou nejnižší produkcí odpadů na obyvatele. Méně odpadu vykázal v letech 2021, 2022 a 2024 pouze Karlovarský kraj, kde v roce 2024 připadalo na obyvatele 2 756 kg odpadu.

Graf 5.10 Produkce odpadů v krajích

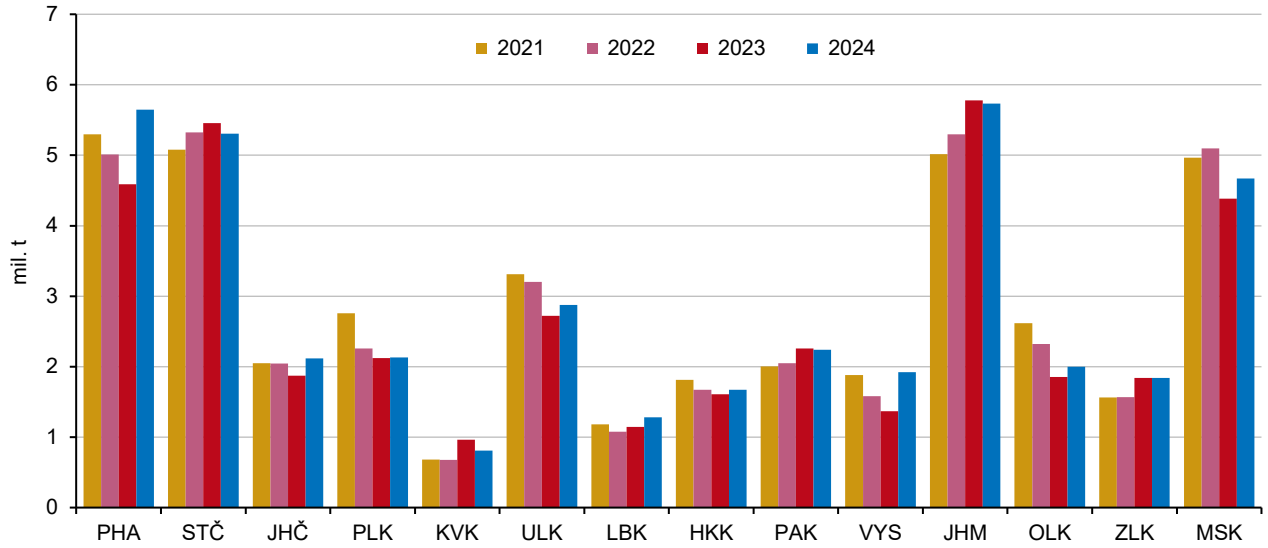

Objem vyprodukovaného komunálního odpadu nejrychleji rostl v Moravskoslezském kraji

Stejně jako celková produkce odpadů vzrostla za sledované období celorepublikově i produkce komunálního odpadu. Nejvyšší nárůst zaznamenali v Moravskoslezském kraji, kde byla produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2024 v porovnání s rokem 2019 vyšší o 27,5 %. Ve třech krajích produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele poklesla, a to v hl. m. Praze (o 4,7 %), Královéhradeckém kraji (o 2,7 %) a Kraji Vysočina (o 1,4 %). V období 2019 až 2023 se nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele vyprodukovalo nejčastěji ve Středočeském kraji, s výjimkou roku 2022. Tehdy bylo více odpadu vyprodukováno jen v Olomouckém kraji, v roce 2024 měl nejvyšší produkci komunálního odpadu na obyvatele jen Moravskoslezský kraj (651 kg). Nejméně komunálního odpadu naopak produkovali v letech 2019 až 2023 obyvatelé Karlovarského kraje, v roce 2024 byla produkce nejnižší v Libereckém kraji (482 kg).

Nejvíce se investovalo do životního prostředí Moravskoslezského kraje

Celkové investice na ochranu životního prostředí vynaložené v roce 2025 v Česku dosáhly hodnoty 41 150,0 mil. Kč, v přepočtu na 1 obyvatele Česka připadaly investice ve výši 3 778 Kč. Z pohledu posledních sedmi let patřily v přepočtu na obyvatele k nejvyšším investice do ochrany životního prostředí Moravskoslezského kraje. Vloni zde bylo na 1 obyvatele investováno 5 763 Kč, následoval Jihočeský kraj (5 067 Kč) a Ústecký kraj (4 805 Kč). Nejméně se v letech 2019 až 2025 v přepočtu na obyvatele investovalo do životního prostředí v Karlovarském a Libereckém kraji, v roce 2025 to bylo 1 535 Kč, resp. 2 464 Kč.

Největší objem prostředků pocházel od investorů z hl. m. Prahy

Z pohledu sídla investora investovali nejvíce do životního prostředí investoři se sídlem v hl. m. Praze. V jednotlivých letech období 2019 až 2025 se tento podíl na celkovém objemu vynaložených investic v Česku pohyboval v intervalu

od 24,9 % (rok 2025) po 32,1 % (rok 2023). Nejméně naopak investovali do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v Karlovarském a Libereckém kraji.

Graf 5.11 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2025

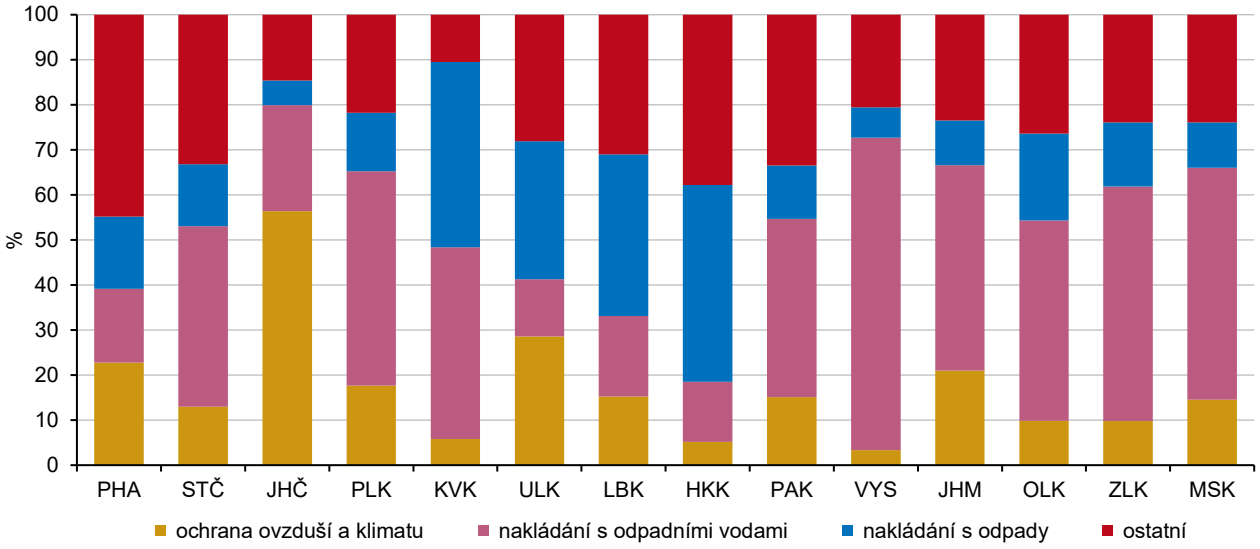

Nejvyšší prioritu mělo nakládání s odpadními vodami

V souhrnu za období 2019 až 2025 směřovali investoři z jednotlivých krajů finanční prostředky nejčastěji do nakládání s odpadními vodami. Tento účel měl nejvyšší prioritu investorů z osmi krajů, přičemž největší podíl prostředků do něj směřovali investoři se sídlem v Kraji Vysočina, a to 70,3 %. Ve třech krajích, Jihočeském, Ústeckém a Pardubickém, měla vyšší prioritu ochrana ovzduší a klimatu, nejvyšší u investorů se sídlem v Jihočeském kraji, kteří směřovali do této oblasti 56,6 % investic. Investoři se sídlem v Královéhradeckém a Libereckém kraji investovali největší objem prostředků do nakládání s odpady (37,5 %, resp. 30,2 % všech výdajů v kraji). Ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod měla nejvyšší prioritu u investorů v hl. m. Praze, v průběhu období 2019 až 2025 do ní směřovali 22,1 % všech prostředků jimi investovaných do ochrany životního prostředí. Obdobně vysoký podíl investovali do ochrany a sanace půdy, podzemních a povrchových vod investoři se sídlem v Libereckém kraji, a to 21,4 % všech vynaložených prostředků.

Největší objemy neinvestičních prostředků směřovaly do nakládání s odpady

V případě neinvestičních nákladů převažovaly u investorů ve všech krajích náklady spojené s nakládáním s odpady. V souhrnu za období 2019 až 2025 se jejich podíl na celkovém objemu vynaložených nákladů pohyboval v intervalu od 41,8 % (Ústecký kraj) po 84,6 % (Královéhradecký kraj). Programovým zaměřením, kam směřoval druhý největší objem nákladů investorů v jednotlivých krajích, bylo nakládání s odpadními vodami. V souvislosti s ním vykázali druhý největší objem výdajů investoři ve dvanácti krajích. Pouze v Libereckém kraji byl vynaložen druhý největší objem výdajů v souvislosti s ochranou a sanací půdy, podzemních a povrchových vod a v hl. m. Praze to byly neinvestiční náklady programového zaměření spojené s ochranou ovzduší a klimatu.